

Додаток
до рішення Великобerezовицької
селищної ради
від _____ № _____

Муніципальний
енергетичний план
Великобerezовицької
територіальної громади до
2030 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. РЕЗЮМЕ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУ	4
2. РЕЗЮМЕ ВИХІДНОГО СТАНУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ.....	6
2.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ.....	6
2.1.1. Адміністративно – територіальний устрій.....	6
2.1.2. Географія та клімат.....	6
2.1.3. Демографічна ситуація.....	8
2.1.4. Бюджет громади.....	9
2.1.5. Земельний фонд.....	10
2.2. ХАРАКТЕРИСТИКА СЕКТОРІВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ..	10
2.2.1. Муніципальні будівлі.....	10
2.2.2. Житловий сектор.....	15
2.2.3. Водопостачання та водовідведення.....	16
2.2.4. Громадське освітлення.....	19
2.2.5. Транспорт.....	20
2.2.6. Промисловість та мале підприємництво.....	20
2.2.7. Тверді побутові відходи.....	21
2.3. АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ ЗА СЕКТОРАМИ ТА ВИДАМИ.....	22
РОЗДІЛ 3. ЦІЛІ СТАЛОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ВЕЛИКОБЕРЕЗОВИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	25
РОЗДІЛ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУ.....	27
4.1. Джерела фінансування.....	27
4.2. Основні потенційні внутрішні та зовнішні ризики при виконанні муніципального енергетичного плану.....	29
4.3. Організація моніторингу.....	32
РОЗДІЛ 5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУ.....	33
РОЗДІЛ 6. ПРОЄКТИ СТАЛОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ВЕЛИКОБЕРЕЗОВИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	34
ЗАХОДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУ ВЕЛИКОБЕРЕЗОВИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	38

ВСТУП

На виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, прийнято Закон України «Про енергетичну ефективність». Відповідно до п. 1 Статті 6 Закону України «Про енергетичну ефективність» органи місцевого самоврядування розробляють місцеві енергетичні плани.

Муніципальний енергетичний план (МЕП) Великобerezовицької територіальної громади є важливим кроком на шляху до досягнення енергетичної незалежності та підвищення енергетичної безпеки. Цей документ сприяє реалізації національних завдань у сфері енергоефективності, розвитку відновлюваних джерел енергії та інших цілей, визначених чинним законодавством.

Даний план забезпечить громаді чітке бачення ефективного використання бюджетних коштів на оплату енергоносіїв і комунальних послуг. План окреслює ключові напрями енергетичного планування, які є пріоритетними для залучення інвестицій і цільового використання бюджетного фінансування. Це дозволяє здійснювати енергетичну модернізацію об'єктів та інфраструктури громади, підвищувати якість комунальних послуг та формувати енергоощадну поведінку серед споживачів.

Метою Муніципального енергетичного плану Великобerezовицької територіальної громади на період до 2030 року є забезпечення ефективного та раціонального використання енергоресурсів, підвищення енергоефективності, зокрема будівель і споруд, збереження первинних джерел енергії, зменшення викидів парникових газів та досягнення національної цілі з енергоефективності в частині скорочення питомого споживання енергії в будівлях. Крім того, план передбачає активне залучення зовнішніх ресурсів для розвитку громади.

Муніципальний енергетичний план Великобerezовицької територіальної громади на період до 2030 року розроблений у відповідності до Методики розроблення місцевих енергетичних планів, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 21 грудня 2023 № 1163.

РОЗДІЛ 1. РЕЗЮМЕ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУ

Розробка та реалізація Муніципального енергетичного плану спрямована на системне запровадження нових енергоефективних заходів та проєктів, які дозволять зробити Великоберезовицьку територіальну громаду більш енергонезалежною, а життя мешканців – більш комфортним.

Основні цілі Муніципального енергетичного плану (МЕП) полягають у наступному:

- зменшення енергоспоживання в ключових секторах громади;
- формування енергоефективної свідомості серед мешканців;
- реалізація заходів з впровадження сучасних енергозберігаючих технологій у будівлях комунальної сфери та інженерних мережах;
- створення комфортних умов перебування в будівлях;
- залучення інвестицій у проєкти, пов'язані з енергоефективністю.

Пріоритетні напрями МЕП громади:

- об'єкти муніципальної інфраструктури;
- житловий сектор;
- системи водопостачання та водовідведення;
- зовнішнє (вуличне) освітлення;
- транспортна система;
- управління твердими побутовими відходами.

У процесі розробки МЕП використовуються принципи просторового планування, з урахуванням:

- майбутнього виробництва та/або генерації енергії на території територіальної громади;
- планів щодо розвитку інфраструктури (в тому числі мережі централізованого газопостачання);
- майбутнього зонування території територіальної громади та використання енергії у кожній з зон;
- потенційних та наявних джерел енергії (в тому числі відновлюваних джерел енергії, скидного тепла тощо) на території громади;
- майбутнього попиту на енергію з урахуванням демографічних тенденцій, потенціалу та швидкості термомодернізації будівель, прогнозів щодо зміни клімату тощо;
- узгодження попиту на енергію з можливостями її виробництва та/або генерації.

Очікуємо досягнути завдяки реалізації запланованих заходів Муніципального енергетичного плану за весь період планування зменшення споживання енергоносіїв на території громади у розмірі 11% від споживання.

Загальна потреба коштів для реалізації заходів муніципального енергетичного плану, які дозволять досягнути поставленої мети щодо зменшення використання енергоносіїв на території Великоберезовицької селищної ради на період до 2030 року становить 222 млн. грн. За рахунок

власних коштів та коштів комунальних підприємств очікується профінансувати до 20% потреби. Оскільки потрібна сума коштів для реалізації заходів на об'єктах бюджетної сфери та комунальних підприємствах, у селищному бюджеті в повному обсязі немає, то розраховується на залучення коштів із зовнішніх джерел – до 80% потреби.

До таких зовнішніх джерел залучення коштів відносимо:

- кошти цільових програм в обласному бюджеті Тернопільської області;
- кошти державного бюджету, зокрема Державного фонду регіонального розвитку, програм енергозбереження;
- кредитні кошти банківських установ на енергозберігаючі заходи;
- кошти міжнародних донорських організацій.

2. РЕЗЮМЕ ВИХІДНОГО СТАНУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

2.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ

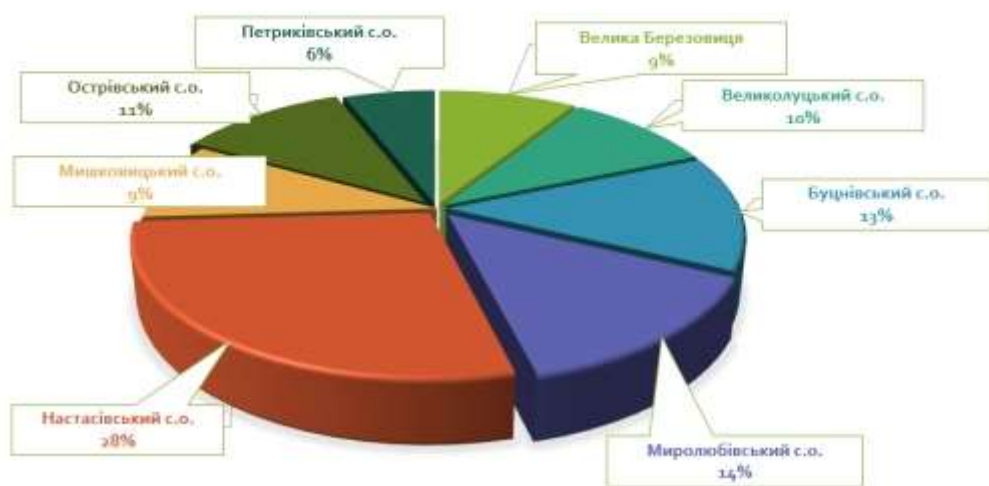
2.1.1. Адміністративно – територіальний устрій

В результаті децентралізації влади, яка в Україні розпочалася у 2014 році, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 724-р. від 12 червня 2020 року, було утворено Великоберезовицьку територіальну громаду Тернопільської області. Громада об'єднала тринадцять населених пунктів, зокрема: селище Велика Березовиця, села Петриків, Буцнів, Серединки, Острів, Мишковичі, Велика Лука, Хатки, Миролубівка, Лучка, Настасів, Мар'янівка, Йосипівка.

Адміністративний центр громади – селище Велика Березовиця.

Площа територій Великоберезовицької громади становить 196,9 км².

Площа Великоберезовицької громади в розрізі старостинських округів, км²

Мал. 2.1. Площа територій Великоберезовицької громади в розрізі старостинських округів

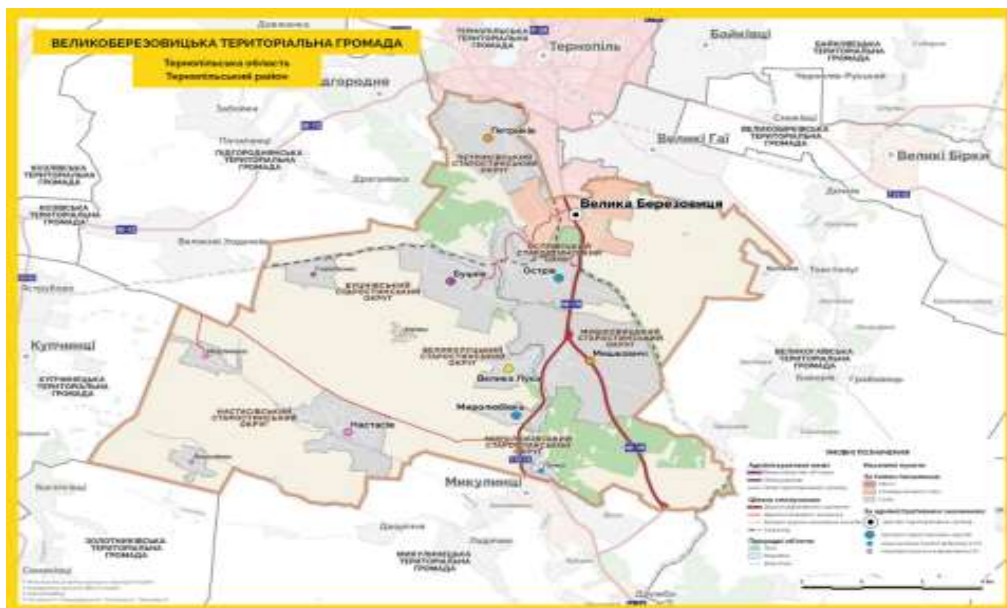
Громада налічує 7 старостинських округів. На місцях призначені старости, посадовці місцевого самоврядування, що виконують ряд базових адміністративних функцій та представляють інтереси населення округу.

2.1.2. Географія та клімат

Великоберезовицька громада має вигідне географічне розташування: знаходиться в центральній частині Тернопільської області та межує:

- на півночі – із Тернопільською міською громадою;
- на північному заході – із Підгороднянською громадою;
- на заході – із Купчинецькою громадою;
- на сході – із Великогаївською громадою;

- на південному сході – із Теремовлянською громадою;
- на півдні – із Микулинецькою громадою;
- на південному заході – із Золотниківською громадою.

Мал.2.2. Картосхема Великобerezовицької ТГ

Таке вигідне розташування, що безпосередньо межує з обласним центром Тернополя, забезпечує громаді швидкий доступ до адміністративних, медичних, освітніх та культурних послуг обласного рівня. Відстань до Києва становить близько 430 км, а до найближчих обласних центрів західного регіону – у межах 150 км. Це створює зручні умови для логістики, міжрегіонального співробітництва та виходу на ринки.

Мал.2.3. Розташування Великобerezовицької громади на мапі України

Клімат Великоберезовицької громади є помірно континентальним, з теплим вологим літом і м'якою зимою. Середня температура повітря коливається від -6 °С в січні до +20 °С в липні. Вітри (найчастіше північно-західні і південно-західні, найменше – північні і південні) характерні для всіх пір року, особливо для літа. Активна циклонна діяльність зумовлює велику кількість опадів, яка в середньому за рік становить 520-600 мм. Влітку часто бувають зливи, нерідко грози, іноді град. Сніговий покрив – від 2-ї половини грудня до початку березня. Його товщина 8-10 см, максимуму досягає у 2-й декаді лютого. В останні роки, як і загалом по Україні, відзначається тенденція до глобального потепління – щороку середньорічна температура підвищується на 2 °С.

2.1.3. Демографічна ситуація

На території громади проживає 24848 осіб. Густота населення становить 126,2 особи на 1 км².

Демографічна ситуація, що склалась у населених пунктах Великоберезовицької територіальної громади характеризується так, як і загалом в Україні: смертність перевищує народжуваність.

Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію формуються на загальнодержавному рівні і залежать від фінансово-економічного стану та добробуту населення. Поліпшення економічного стану населення призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, нормалізації і відтворення життєвих цінностей територіальної громади.

Мал 2.4. Вікова структура населення Великоберезовицької громади

Вікова структура населення Великоберезовицької територіальної громади станом на 01.01.2025 року відображена на мал.2.4. Як бачимо, економічно активне населення громади перевищує показник 63%, особи

пенсійного віку становлять близько 19%, а діти дошкільного та шкільного віку – 18 %.

2.1.4. Бюджет громади

Фінансово-бюджетна діяльність – це основний інструмент регулювання та стимулювання економічних і соціальних процесів в громаді, що реалізується за рахунок бюджетних ресурсів, власних коштів підприємств, установ та організацій, коштів позабюджетних фондів та коштів інвесторів. Розуміння структури оподаткування допомагає в розробці ефективних стратегій розвитку та управління фінансами громади.

Станом на 1 січня 2025 року у громаді сплачували платежі до бюджету 1870 платників податків (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців).

Мал. 2.5. Структура власних доходів бюджету громади

Аналізуючи показники бюджету громади за доходами, прослідковується чітка тенденція до щорічного зростання обсягу власних доходів, що головним чином пов'язано із підвищенням соціальних стандартів (мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму). Найбільшу частку в структурі власних надходжень займають податок на доходи фізичних осіб (55%), єдиний податок (17%) та плата за землю (9%). На одного жителя громади припадає 9306 грн. податкових надходжень.

Основними бюджетоутворюючими підприємствами громади є:

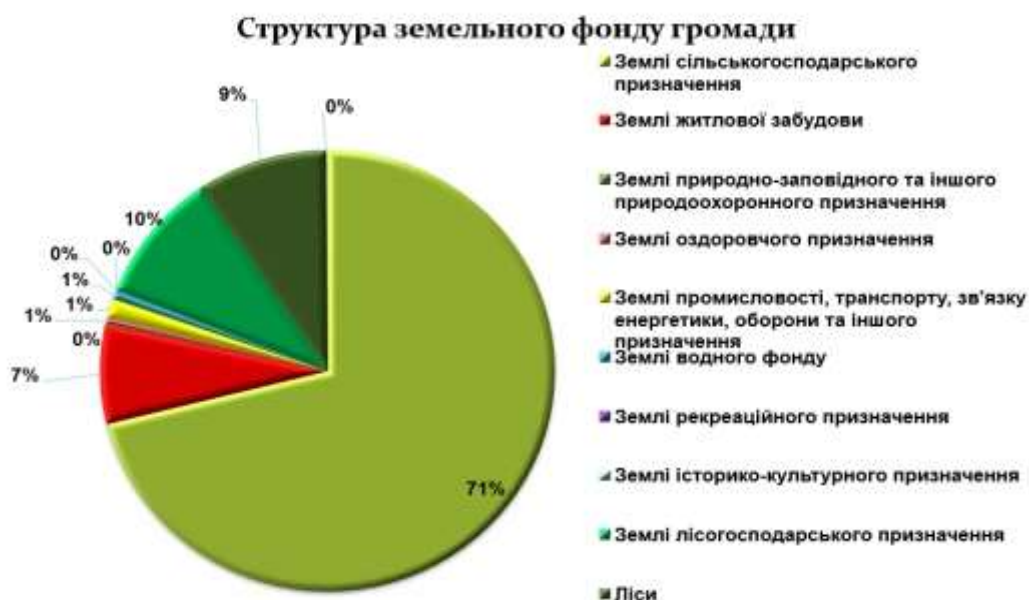
- ПАП «Агропродсервіс» – 4450770 грн. – 19,6%;
- ТОВ «Спецавтоінвест» – 8721600 грн. – 3,9%;
- ТОВ «М'ясокомбінат Тернопільський» – 5387200 грн. – 2,4%;
- ТОВ «Мишковицький спиртзавод» – 4534000 грн. – 2%;

- ТОВ «Рома» – 4192200 грн. – 1,9%.

Великобerezовицька територіальна громада має великий інвестиційний потенціал. Проте, на сьогоднішній день він не використовується в повній мірі. Здебільшого суб'єкти господарювання зорієнтовані на експорт. Громада зацікавлена у залученні прямих іноземних інвестицій. З цією метою розроблено інвестиційний профіль громади.

2.1.5. Земельний фонд

На землях Великобerezовицької громади переважають опідзолені чорноземи з товщиною гумусованого шару 80-90 сантиметрів. Вміст гумусу становить 3,6-3,8 %, а рівень рН коливається у межах 5,7-5,9. Ґрунти середньосуглисті, зернистої структури. У долині річки Нішла поширені лучні ґрунти. Вони карбонатні. Вміст гумусу в них становить близько 4 %, а рівень рН – 6,7-6,9. У заплаві річки переважають лучно-болотні ґрунти.

Мал. 2.6. Структура земельного фонду громади

Переважаюча частка земель громади належить до земель с/г призначення та земель рекреаційного призначення. Основну частину с/г земель громади обробляє ПАП «Агропродсервіс». Основним видом діяльності є вирощування зернових культур і насіння олійних культур.

2.2. ХАРАКТЕРИСТИКА СЕКТОРІВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

2.2.1. Муніципальні будівлі

Соціальна інфраструктура виступає базою формування людського капіталу, а розвиток соціальної інфраструктури є одним з першочергових

завдань, яке вирішується в рамках соціально-економічної політики держави, регіону, територіальної громади. Успіх розвитку територіальної громади залежить не лише від наявності розвиненої соціальної інфраструктури, але від спроможності громади перетворити її в актив розвитку, що потребує підвищення ефективності управління, узгодження інтересів усіх стейкхолдерів щодо визначення шляхів її розвитку, та пошуку ефективних форм їх взаємодії.

Адміністративні будівлі

Назва об'єкта	Кількість закладів
Адміністративні будівлі – всього	10
<i>у тому числі:</i>	
с. Мишковичі, вул. Січових Стрільців, 5	1
с. В. Лука, вул. Центральна, 22	1
с. Петриків, вул. Шептицького, 118-Б	1
с. Буцнів, вул. Шевченка, 37-А	1
с. Миролобівка, вул. Шевченка, 1	1
с. Острів, вул. Кордуби, 63	1
с. Острів, вул. Ярмуша, 143	1
сmt. В. Березовиця, вул. Микулинецька, 42	1
сmt. В. Березовиця, вул. Подільська, 28	1
с. Настасів, вул. Центральна, 303	1

Освіта

Одним з пріоритетів Великоберезовицької громади є забезпечення конституційних прав громадян на отримання якісної освіти, підвищення рівня охоплення дітей дошкільною освітою, оновлення та удосконалення змісту, форми і методів організації навчальної програми, збереження та вдосконалення мережі дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до потреб територіальної громади, забезпечення належного рівня їх поточного утримання та функціонування, сприяння збереженню здоров'я дітей, забезпечення всіх раціональним, якісним та безпечним харчуванням, впровадження нових технологій з розвитку освіти.

Мережа закладів загальної середньої та дошкільної освіти на території Великоберезовицької територіальної громади істотно не змінювалася і є збалансованою. На території громади функціонує 6 закладів дошкільної освіти (відвідує 471 дитина) та 12 загальноосвітніх навчальних закладів (навчається 1853 учні).

В комунальному закладі «ДЮСШ-«Олімп» Великоберезовицької селищної ради функціонує 5 секцій (біатлон, лижні гонки, футбол, волейбол, бокс), які відвідує 324 учні.

Назва об'єкта	Кількість закладів
Заклади загальної середньої освіти – всього	12
<i>у тому числі:</i>	

Комунальний заклад Буцнівський ліцей Великобerezовицької селищної ради	1
Комунальний заклад Великобerezовицький ліцей Великобerezовицької селищної ради	1
Комунальний заклад Мишковицький ліцей Великобerezовицької селищної ради	1
Комунальний заклад Настасівський ліцей Великобerezовицької селищної ради	1
Комунальний заклад Острівський ліцей Великобerezовицької селищної ради	1
Йосипівська початкова школа – філія комунального закладу Настасівського ліцею Великобerezовицької селищної ради	1
Комунальний заклад Лучківська гімназія Великобerezовицької селищної ради	1
Комунальний заклад Петриківська гімназія Великобerezовицької селищної ради	1
Комунальний заклад Великобerezовицька початкова школа Великобerezовицької селищної ради	1
Мар'янівська початкова школа – філія комунального закладу Настасівського ліцею Великобerezовицької селищної ради	1
Великолуцька початкова школа – філія комунального закладу Мишковицького ліцею Великобerezовицької селищної ради	1
Миролюбівська початкова школа – філія комунального закладу Мишковицького ліцею Великобerezовицької селищної ради (дошкільне відділення)	1
Заклади дошкільної освіти	6
Заклад дошкільної освіти дитячий ясла-садок «Кобзарик» смт. Велика Березовиця Великобerezовицької селищної ради	1
Заклад дошкільної освіти дитячий ясла-садок «Зернятко» с. Настасів Великобerezовицької селищної ради	1
Заклад дошкільної освіти дитячий садок «Струмочок» села Велика Лука Великобerezовицької селищної ради	1
Заклад дошкільної освіти дитячий садок «Дзвіночок» с. Острів Великобerezовицької селищної ради	1
Заклад дошкільної освіти дитячий ясла-садок «Дивосвіт» с. Мишковичі Великобerezовицької селищної ради	1
Заклад дошкільної освіти дитячий садок «Сонечко» с. Лучка Великобerezовицької селищної ради	1
Заклади фізичної культури	1
у тому числі:	

ДЮСШ «Олімп»	1
--------------	---

Охорона здоров'я

Медичні послуги населенню Великоберезовицької територіальної громади надаються Комунальним некомерційним підприємством Великоберезовицької селищної ради «Тернопільський районний центр первинної медико-санітарної допомоги».

На території громади функціонують 7 амбулаторій, 7 фельдшерських пункти. Фінансування закладів охорони здоров'я здійснюється за рахунок коштів НСЗУ, отриманих у результаті їх господарської діяльності.

Назва об'єкта	Кількість закладів
Заклади охорони здоров'я – всього	14
<i>у тому числі:</i>	
Амбулаторія загальної практики-сімейної медицини №1	1
Відділення амбулаторії загальної практики-сімейної медицини №1 в с. Настасів	1
Фельдшерський пункт с. Велика Лука	1
Фельдшерський пункт с. Лучка	1
Фельдшерський пункт с. Миролубівка	1
Фельдшерський пункт с. Йосипівка	1
Фельдшерський пункт с. Мар'янівка	1
Амбулаторія загальної практики-сімейної медицини №2	1
Амбулаторія загальної практики-сімейної медицини №3	1
Відділення амбулаторії загальної практики-сімейної медицини №3 в с-ще Велика Березовиця (вул.Шевченка,2)	1
Відділення амбулаторії загальної практики-сімейної медицини №3 в с-ще Велика Березовиця по вул. Стуса	1
Відділення амбулаторії загальної практики-сімейної медицини №3 в с. Острів	1
Фельдшерський пункт с. Буцнів	1
Фельдшерський пункт с. Серединки	1

Культура

У Великоберезовицькій громаді налічується 11 клубних закладів, 12 бібліотек, 1 музична школа, 41 аматорське формування. Більшість закладів культури реалізують у доступній на даний час формі культурно-мистецькі ініціативи, мистецькі акції, спрямовані на підтримку українського народу, його патріотичного духу в боротьбі проти російської агресії. Колективи художньої самодіяльності, окремі виконавці постійно беруть участь у Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних, обласних фестивалях-конкурсах, у період воєнного стану – онлайн, стають переможцями завдяки високому рівню майстерності. Завдяки роботі народних та аматорських колективів на високому

художньому рівні відзначаються всі державні та місцеві свята, реалізується низка соціально-культурних заходів.

Назва об'єкта	Кількість закладів
Будинки культури, клуби – всього	11
<i>у тому числі:</i>	
Будинок культури селища В. Березовиця	1
Будинок культури с. Йосипівка	1
Будинок культури с. Настасів	1
Будинок культури с. Мишковичі	1
Будинок культури с. Буцнів	1
Клуб с. Лучка	1
Клуб с. В. Лука	1
Клуб с. Острів	1
Клуб с. Серединки	1
Клуб с. Петриків	1
Клуб с. Мар'янівка	1
Бібліотечні заклади	12
<i>у тому числі:</i>	
Бібліотека селища В. Березовиця	1
Бібліотека с. Мар'янівка	1
Бібліотека с. Йосипівка	1
Бібліотека с. Настасів	1
Бібліотека с. Лучка	1
Бібліотека с. Миролюбівка	1
Бібліотека с. Мишковичі	1
Бібліотека с. В. Лука	1
Бібліотека с. Острів	1
Бібліотека с. Буцнів	1
Бібліотека с. Серединки	1
Бібліотека с. Петриків	1
Мистецькі школи	1
<i>у тому числі:</i>	
КЗ «Острівська музична школа» Великоберезовицької селищної ради	1

Типові недоліки в технічному стані бюджетних будівель:

- Теплотехнічні характеристики огорожувальних конструкцій не відповідають чинним нормам. Опір теплопередачі стін, покрівлі, підлоги нижчий від встановлених норм в 1,5-2 рази.

- Старі вікна та двері в більшості випадків перебувають в поганому стані. Нові металопластикові вікна, які встановлюються в замість дерев'яним в переважно мають низьку якість та опір теплопередачі.

- В деяких будівлях протягом опалювального періоду не витримуються нормативні температури в приміщеннях.

- Індивідуальні опалювальні котельні обладнані не ефективним обладнанням.

- В переважній більшості система опалення засмічена, розбалансована, відсутні регулятори теплового потоку і запірні арматури перед опалювальними приладами.

- Теплова ізоляція розподільних трубопроводів системи опалення в незадовільному стані.

Перелічені недоліки в технічному стані будівель призводять до надлишкового споживання паливно-енергетичних ресурсів.

2.2.2. Житловий сектор

Житловий фонд Великоберезовицької громади на 76,5% складається із приватного сектору і налічує 7284 приватних будинки, та 23,5% (2237) квартир. 37 % житлового фонду підключено до комунального водопостачання, 29 % - до комунального водовідведення.

У напрямку удосконалення системи управління житловим фондом (створення ОСББ та вуличних комітетів) станом на 1 січня 2025 року в громаді зареєстровано 28 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та 21 вуличний комітет.

Вагоме значення у підтримці енергомодернізації багатоквартирних будинків повинна була відіграти Програма «Енергодім» Великоберезовицької територіальної громади на 2022-2024 роки», яка визначає умови та порядок надання фінансування ОСББ для часткового відшкодування витрат, пов'язаних із здійсненням заходів з енергоефективності. За період дії Програмою скористалося 1 ОСББ. Обсяг фінансування становив 200 тис. гривень.

Темпи нового будівництва в громаді є низькими. На території громади будівництво комунального житла не ведеться. Приватне будівництво індивідуальних будинків характерне для сіл громади та для адміністративного центру. Низькі темпи будівництва житла зумовлені незначним доходом населення.

Мешканці багатоквартирних будинків мають індивідуальне опалення.

Всі населенні пункти, які входять до складу Великоберезовицької територіальної громади електрифіковані, газифіковані, телефонізовані.

Систему енергопостачання в громаду представляє ПАТ «Тернопільобленерго» – компанія, що здійснює передачу та постачання електроенергії електромережами населення та установ. Систему

газопостачання у Великоберезовицькій громаді представляє ТОВ «Тернопільміськгаз» – компанія, що здійснює передачу та постачання природного газу.

Діяльність у сфері проводового електрозв'язку та інтернету на території Великоберезовицької територіальної громади здійснюють ПАТ «Укртелеком», ПП «Пульсар», ТОВ «Галицькі телекомунікації», ТОВ «БіттерНет», ЗАТ «Київстар» Дж.Ес.Ем. Найбільш поширені типи підключень – підключення по телефонній лінії за технологією ADSL, оптоволоконний Інтернет, супутниковий Інтернет та мобільний Інтернет. З кожним роком число Інтернет-користувачів збільшуються, в цьому сприяють органи місцевого самоврядування, які зацікавлені, щоб населення мало доступ до мережі Інтернет.

Типові недоліки в технічному стані житлових багатоквартирних будинків:

- Теплотехнічні характеристики огорожувальних конструкцій не відповідають існуючим нормам. Опір теплопередачі стін, покрівлі, підлоги нижчий від встановлених норм.
- Старі вікна та двері в більшості випадків перебувають у поганому стані. Нові металопластикові вікна, які встановлюються замість дерев'яних в переважно мають низьку якість та опір теплопередачі.
- У деяких будинках протягом опалювального періоду не витримуються нормативні температури в приміщеннях та інше.

Перелічені недоліки в технічному стані будівель призводять до надлишкового споживання паливно-енергетичних ресурсів.

2.2.3. Водопостачання та водовідведення

Послуги з водопостачання та водовідведення в громаді надає КП «Аква Сервіс». Послуги надаються тільки в селищі Велика Березовиця. Кількість населення охопленого послугами централізованого водопостачання становить 8400 осіб. Кількість населення охопленого послугами централізованого водовідведення – 8600 осіб. Загальна протяжність мереж централізованого водопостачання становить 17,5 км, водовідведення – 12,9 км.

КП «Аква Сервіс» забезпечує мешканців селища Велика Березовиця Тернопільського району із трьох водонапірних веж, які зазначені в таблиці.

Назва водозабірної споруди, вежі	Рік будівництва	Кількість свердловин, які працюють на вежу	Висота споруди, м
Водонапірна вежа № 1 (50 м ³)	1970	3	30
Водонапірна вежа № 2 (50 м ³)	1968	2	30
Водонапірна вежа № 3 (25 м ³)	2016	2	30

Вода у водонапірні вежі заходить із семи свердловин, характеристики яких зазначені у таблиці.

Назва та місце знаходження артсвердловини	Глибина свердловини	Проектна продуктивність	Рік введення в дію
139183 № 1	150 м	12 м ³ / год 192 м ³ /добу	1970 р. (діюча)
139185 № 2	150 м	12 м ³ / год 192 м ³ /добу	1970 р. (діюча)
139186 № 3	150 м	12 м ³ / год 192 м ³ /добу	1976 р. (діюча)
139191 № 4	141 м	6 м ³ / год 144 м ³ /добу	1986 р. (діюча, в резерві)
139193 № 5	132 м	4 м ³ / год 96 м ³ /добу	1966 р. (діюча)
139205 № 6	53 м	19,2 м ³ / год 192 м ³ /добу	1968 р. (діюча)
139207 № 7	90 м	4,8 м ³ / год 19 м ³ /добу	1983 р. (діюча)

Воду у водонапірні вежі постачають помпи, характеристики яких зазначені у таблиці.

Назва та місце знаходження артсвердловини	Назва та марка насоса	Потужність насоса кВт	Виробник насоса	Рік початку експ-ції
139183 № 1	BMP-6-100-DOL	7.5	SPIRONY	2023
139185 № 2	4 SR-8 32-S	5.5	PEDROLLO	2020
139186 № 3	SPI-06-010-14	5.5	WILO	2022
139191 № 4	4-SD-10 28	5.5	AQUATIKA	2023
139193 № 5	4 SR-8 32-S	5.5	PEDROLLO	2024
139205 № 6	BMP-6-100-DOL	7.5	SPIRONY	2021
139207 № 7	SPI-06-010-14	5.5	WILO	2022

За останні роки продуктивність водогонів наведено в таблиці.

Показники	Одиниця виміру	Фактично по роках		
		2022	2023	2024
Піднято води насосами	тис.м ³	176,1	179,7	177,7
Отримано зі сторони	тис.м ³	2,8	2,7	2,8
Відпущено води всім споживачам:	тис.м ³	147,3	136,3	137,3
В т.ч. своїм споживачам	тис.м ³	144,5	133,6	134,5

З них: населенню	тис.м ³	140,6	129,4	129,9
підприємствам, установам...	тис.м ³	3,9	4,2	4,6
іншими водопроводами	тис.м ³	2,8	2,7	2,8
Невраховані витрати та втрати	тис.м ³	31,6	46,1	43,2
Витрати електроенергії	тис.кВт.год.	69,5	75,7	110,9

Джерелом утворення зворотніх вод є виробничі, господарсько-побутові зворотні (стічні) води селища Велика Березовиця. Переважна частина водоспоживачів відводять стоки в селищну каналізаційну мережу, яку обслуговує КП «Аква Сервіс». Зворотні води класифікуються як господарсько-побутові.

Стічні води від основної частини селища збираються каналізаційною мережею та за допомогою насосної станції перекачуються на очисні споруди повного біологічного очищення типу.

Назва та місце знаходження КНС	Назва та марка насоса	Потужність кВт	Виробник насоса	Рік початку експ-ції
сщ. В.Березовиця	СМ 150-125-315/4	45	ТОВ Укрнасоссервіс	2022
сщ. В.Березовиця	СМ 150-125-315/4	45	ТОВ Укрнасоссервіс	2021
сщ. В.Березовиця	СМ 150-125-315a/4	37	ТОВ Укрнасоссервіс	2023

Установлена виробнича потужність насосної станції - 800 м³/добу, а установлена виробнича потужність водопроводу становить також 800 м³/добу.

КНС обладнана ультразвуковим лічильником Х-12 для обліку кількості перекачаних стічних вод на очисні споруди КП «Тернопільводоканал» та обладнана автоматикою типу «Каскад» для контролю рівня зворотніх вод та пуску в роботу насосів. Кількість пропущених стічних вод по роках наведено в таблиці.

Показники	Одиниця виміру	Фактично по роках		
		2022	2023	2024
Пропущено стічних вод насосами	тис.м ³	150,1	127,7	132,9
Відведено стічних вод	тис.м ³	8,7	8,4	
Передано стічних вод іншим організаціям	тис.м ³	150,1	127,7	132,9
Витрати електроенергії	тис.кВт.год.	46,2	50,5	46,9

Реконструкції потребують 9,5 км мережі водопостачання та 2,9 км – водовідведення.

2.2.4. Громадське освітлення

Інформація щодо системи вуличного освітлення Великоберезовицької територіальної громади

№	Параметр	Одиниця виміру	Значення
1	Загальна кількість існуючих ліхтарів вуличного освітлення	шт.	2920
2.1	Тип існуючих ліхтарів вуличного освітлення	тип	2700
2.2	Тип існуючих ліхтарів вуличного освітлення	тип	220
2.3	Тип існуючих ліхтарів вуличного освітлення	тип	-
2.4	Тип існуючих ліхтарів вуличного освітлення	тип	-
3.1	Кількість існуючих ліхтарів типу 2.1	шт.	2700
3.2	Кількість існуючих ліхтарів типу 2.2	шт.	220
3.3	Кількість існуючих ліхтарів типу 2.3	шт.	-
3.4	Кількість існуючих ліхтарів типу 2.4	шт.	-
4	Кількість існуючих розподільчих шаф вуличного освітлення	шт.	88
5	Кількість власних (муніципальних) опор вуличного освітлення	шт.	141
6	Кількість ліхтарів спільної підвіски на опорах обленерго	шт.	2659
7	Загальна протяжність ліній вуличного освітлення	км	212
7.1	Протяжність власних (муніципальних) ліній вуличного освітлення	км	7,1
7.2	Протяжність ліній вуличного освітлення спільної підвіски по опорах обленерго	км	204,9
8	Бракуюча кількість ліхтарів вуличного освітлення	шт.	120
9	Бракуюча кількість розподільчих шаф вуличного освітлення	шт.	5
10	Бракуюча кількість опор вуличного освітлення	шт.	40
11	Бракуюча протяжність кабелю вуличного освітлення	км	3

**Споживання електричної енергії вуличним освітленням
Великобerezовицької територіальної громади
в МВт/год в період 2021-2024 років**

2021	2022	2023	2024
-	113,090	73,171	108,599

2.2.5. Транспорт

Автомобільний транспорт займає одну з провідних ролей як у внутрішніх, так і в зовнішніх зв'язках громади. На території громади розроблені транспортні маршрути районного значення. Сполучення з обласним центром здійснюється приватними перевізниками.

Великобerezовицька територіальна громада має вигідне територіально-географічне розташування із значним транзитним потенціалом, адже межує із обласним центром, містом Тернополем. Через громаду проходять дві дороги міжнародного значення М19 та М30.

Мал.2.7. Мапа автомобільних доріг державного значення та залізничного сполучення

Через населені пункти Великобerezовицької громади пролягає залізнична колія, по якій курсують потяги у трьох напрямках: Тернопіль, Чортків, Ходорів. Також на території громади розміщені 1 вантажна станція «Березовиця-Острів» та 4 вантажні площадки.

2.2.6. Промисловість та мале підприємництво

Основні види господарської діяльності – це сільське господарство, промисловість, будівництво, гуртова та роздрібна торгівля.

Станом на 1 січня 2025 року у громаді сплачували платежі до бюджету 1870 платників податків (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців). Впродовж 2024 року на території громади зареєстровано 180 нових суб'єктів підприємницької діяльності, з них: 15 юридичних осіб і 165 ФОП.

Основними бюджетоутворюючими підприємствами громади є:

- ПАП «Агропродсервіс» – 4450770 грн. – 19,6%;
- ТОВ «Спецавтоінвест» – 8721600 грн. – 3,9%;
- ТОВ «М'ясокомбінат Тернопільський» – 5387200 грн. – 2,4%;
- ТОВ «Мишковицький спиртзавод» – 4534000 грн. – 2%;
- ТОВ «Рома» – 4192200 грн. – 1,9%.

У 2022 році за ініціативи ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» на території громади на площі близько 11 га створено і успішно функціонує Індустріальний парк «Західноукраїнський промисловий ХАБ», в якому провадить свою діяльність 21 підприємство. Управління парком здійснює керуюча приватна компанія ТОВ «Індустріальний парк «Західноукраїнський промисловий ХАБ». У 2024 році резидентами парку сплачено в селищний бюджет 13 961 800 грн. податків.

На території громади здійснюють підприємницьку діяльність 90 об'єктів торгівлі з них 78 торгують продовольчими і не продовольчими товарами; 7 - лікарськими засобами; 5 - нафтопродуктами.

Також у с. Петриків розташований торговий комплекс «Західний», де здійснюють оптову та роздрібну торгівлю близько 300 суб'єктів підприємницької діяльності.

У Великоберезовицькій громаді розташовано 20 закладів громадського харчування, з них - 6 закладів ресторанного бізнесу; 1 бар; 7 кафе; 1 піцерія; 5 у закладах початкової та середньої освіти. Мережа об'єктів з надання побутових послуг охоплює 18 суб'єктів господарювання.

2.2.7. Тверді побутові відходи

Вивезення ТПВ здійснює ПП «Катруб» згідно укладених індивідуальних договорів.

Населені пункти	Кількість укладених договорів по вивезенню ТПВ з ПП «Катруб»
В. Березовиця	2516
Настасів	261
Мар'янівка	54
Йосипівка	38
Велика Лука	223
Хатки	0
Буцнів	342

Серединки	63
Миролюбівка	108
Лучка	139
Мишковичі	364
Острів	243
Петриків	198

2.3. АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ ЗА СЕКТОРАМИ ТА ВИДАМИ

Аналіз споживання природного газу

У Великоберезовицькій територіальній громаді постачання газу для юридичних осіб Великоберезовицької селищної ради здійснює «Газопостачальна компанія «Нафтогаз трейдинг»», для населення – ГК Нафтогаз України.

Серед споживачів природного газу можна виділити основні сектори:

- Населення – споживає природний газ для забезпечення побутових потреб, автономних систем опалення та гарячого водопостачання;
- Муніципальний сектор – споживає природний газ для забезпечення потреб опалення та гарячого водопостачання.

Статистична інформація стосовно споживання природного газу іншими категоріями споживачів відсутня.

Споживання природного газу в тис.м³ категоріями споживачів в період 2022-2024 років

Категорія споживачів	2022	2023	2024
Муніципальний сектор	445,994	371,109	252,939
Населення	13450	13400	13934
Всього	13895,994	13771,109	14186, 939

Аналіз споживання електричної енергії

У Великоберезовицькій територіальній громаді постачання електричної енергії для юридичних осіб Великоберезовицької селищної ради здійснюють різні постачальники на основі укладених договорів, зокрема: ТзОВ «Ясно» м. Київ постачає електроенергію для потреб адмінбудівель старостинських

округів, ЦНАПу, ТОВ «Тернопільенерготрейд» – для потреб закладів культури та закладів освіти громади. ТОВ «Тернопільелектропостач» постачає електричну енергію для населення.

Серед споживачів електроенергії можна виділити основні сектори:

- Населення – споживає для забезпечення побутових потреб, автономних систем опалення, освітлення;
- Муніципальний сектор – споживає для забезпечення побутових потреб та освітлення:
- Громадське освітлення – освітлення вулиць;
- Водопостачання і водовідведення.

Статистична інформація стосовно споживання електроенергії іншими категоріями споживачів відсутня.

Споживання електроенергії в МВт/год категоріями споживачів в період 2022-2024 років

Категорія споживачів	2022	2023	2024
Муніципальний сектор	445,994	371,109	541,939
Населення	23896	23166	24085
Громадське освітлення	113,090	73,171	109
Водопостачання	69,5	75,7	110,9
Водовідведення	46,2	50,5	46,9
Всього	24570,784	23736,480	24893,739

Річний енергетичний баланс Великоберезовицької громади

Для збору статистичних даних проведена робота з усіма діючими організаціями на території громади. За результатами проведеного аналізу споживання первинних та вторинних паливно-енергетичних ресурсів у населених пунктах Великоберезовицької громади в 2024 році виявлено, що загальне річне споживання становить 172359,959 МВт·год.

Основні види ПЕР, які відіграють вагомую роль у функціонуванні громади: природний газ та електрична енергія. Інші енергетичні ресурси в загальній структурі енергоспоживання займають незначний відсоток.

Для можливості складання паливно-енергетичного балансу та виконання порівняльних аналізів енергетичні ресурси приведені до єдиної енергетичної одиниці вимірювання – МВт·год.

Показники перерахунку енергетичних ресурсів до єдиної енергетичної одиниці вимірювання наведені у таблиці.

Одиниця енергетичної величини	МВт·год
--------------------------------------	----------------

1 Гкал теплової енергії	1,163
1 МВт*год електроенергії	1,000
1 тис.м ³ природного газу	9,390
1 тонна вугілля	7,200
1 тонна мазуту	11,200
1 тонна бензину	12,300
1 тонна дизелю	11,900
1 тонна зрідженого газу	13,100
1 тонна біопалива	4,582

**ЗАГАЛЬНЕ СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГІЇ
ВЕЛИКОБЕРЕЗОВИЦЬКОЇ ГРОМАДИ (МВт*год) за 2024 р.**

Сектор	Електроенергія	Природний газ	Зріджений газ	Дизельне паливо	Бензин	Вугілля	Деревина	Всього
Муніципальний сектор	541,939	2375,1	0	142,8	91,02	0	0	3150,859
Населення	24085	130840,3	0	0	0	4720	9297	168942,3
Громадське освітлення	109	0	0	0	0	0	0	109
Водопостачання	110,9	0	0	0	0	0	0	110,9
Водовідведення	46,9	0	0	0	0	0	0	46,9
Всього	24893,739	133215,4	0	142,8	91,02	4720	9297	172359,959

Проаналізувавши основні сектори споживання енергоресурсів, можна зробити висновки, що найбільш енергозатратним є сектор населення, тоді як муніципальний сектор має значно меншу частку.

Основні види ПЕР, які відіграють вагомий роль у функціонуванні громади: природний газ (77,3%), електроенергія (14,4%). Інші енергетичні ресурси в загальній структурі енергоспоживання займають 8,3% разом.

Першим кроком необхідно визначити найбільш енергоємні сектори, на які муніципалітет має суттєвий вплив. Правильність вибору секторів впливу муніципалітету дозволяє збудувати дієву стратегію для досягнення енергоефективності громади.

РОЗДІЛ 3. ЦІЛІ СТАЛОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ВЕЛИКОБЕРЕЗОВИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Базова лінія споживання енергії

Базовий сценарій енергетичного розвитку Великоберезовицької громади у муніципальному секторі, житлових будівель передбачає продовження існуючого стану із проведенням поточних ремонтних робіт і без суттєвого покращення показників ефективності виробництва та споживання енергетичних ресурсів.

Базова лінія (споживання енергетичних ресурсів у секторах, охоплених муніципальним енергетичним планом за умови реалізації базового сценарію), визначена із врахуванням таких припущень:

- рівень споживання електричної енергії будівлями бюджетної сфери, житловими будівлями та громадським освітленням, водопостачанням, водовідведенням залишиться на рівні 2022-2024 року;
- рівень споживання природного газу будівлями бюджетної сфери, житловими будівлями залишиться на рівні середнього показника протягом 2022-2024 років;
- рівень споживання вугілля населенням на рівні середнього показника 2022-2024 років;
- рівень споживання деревини населенням на рівні середнього показника 2022-2024 років;
- рівень споживання автомобільного палива (бензин, дизель) муніципальним сектором населенням на рівні середнього показника 2022-2024 років.

Визначення основних цілей енергетичного розвитку громади на період до 2030 року

Сценарій звичайного розвитку передбачає продовження існуючого стану із проведенням поточних ремонтних робіт і без суттєвого покращення показників ефективності виробництва та споживання енергетичних ресурсів. Стратегія енергетичного розвитку громади полягає у суттєвому підвищенні ефективності споживання енергетичних ресурсів за рахунок реалізації енергозберігаючих заходів.

Основні цілі енергетичного розвитку громади на період до 2030 року включають реалізацію проєктів за такими основними напрямками:

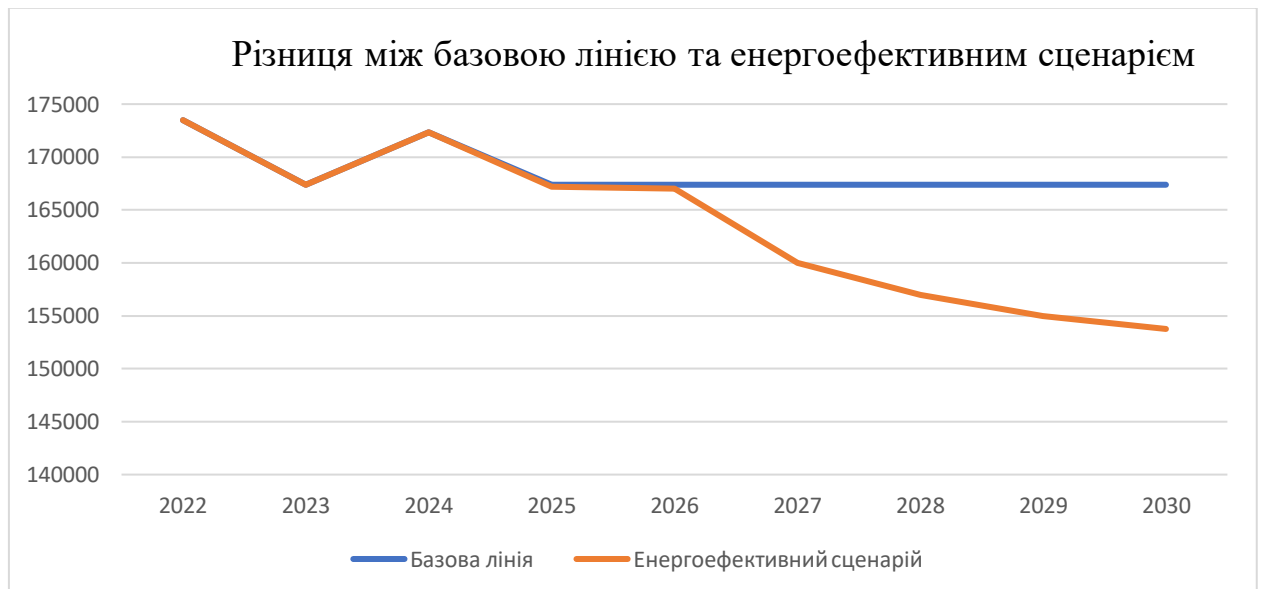
- використання технологій для автоматизованого обліку та управління споживанням енергетичних ресурсів громадою;
- модернізація муніципальних та житлових будівель;
- адаптація до змін клімату;
- покращення поінформованості населення щодо питань ефективного використання енергетичних ресурсів.

Основні завдання Муніципального енергетичного плану й індикативні цільові показники виконання, за якими буде здійснюватися моніторинг, включатимуть:

- скорочення споживання електроенергії бюджетними установами, населенням на 10-11% до 2030 року у порівнянні із базовою лінією;
- скорочення споживання природного газу домогосподарствами, бюджетними установами на 11-12% до 2030 року у порівнянні із базовою лінією;
- скорочення споживання деревини населенням на 8-9% до 2030 року у порівнянні із базовою лінією;
- скорочення споживання вугілля домогосподарствами на 13-14% до 2030 року у порівнянні із базовою лінією;
- скорочення споживання автомобільного палива (бензин, дизель) муніципальним сектором на 4-5% до 2030 року у порівнянні із базовою лінією.

Інвестиції у селищну інфраструктуру, модернізацію житлового фонду та бюджетних будівель, необхідні для досягнення зазначених цілей дозволять не лише скоротити споживання енергетичних ресурсів, а й зменшити витрати селищного бюджету і населення, а також покращити якість життя мешканців громади.

Досягнення індикативних цільових показників Муніципального енергетичного плану дозволить скоротити загальне споживання енергетичних ресурсів у порівнянні із базовою лінією на 18602 МВт год або 11 %.

РОЗДІЛ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУ

4.1. Джерела фінансування

Основні потенційні джерела фінансування проєктів, реалізація яких передбачена муніципальним енергетичним планом, включають:

- *Кошти селищного бюджету та кошти комунальних підприємств, установ і організацій, засновником яких є Великоберезовицька селищна рада:*

- фінансування заходів з енергоефективності у будівлях бюджетних установ, що фінансуються з місцевого бюджету;

- підтримка фінансування заходів з енергоефективності у житлових будівлях через часткову компенсацію кредитних коштів чи відсотків за кредитами, залученими населенням на закупівлю енергоефективного обладнання і матеріалів;

- фінансування заходів з енергоефективності у житлових будівлях;

- платежі за енергосервісними контрактами відповідно до укладених договорів для залучення приватного капіталу у фінансування заходів з енергоефективності бюджетних будівель;

- *Кошти державного бюджету, включаючи кошти державного фонду регіонального розвитку та фонду енергоефективності:*

- підтримка фінансування заходів з енергоефективності у житлових будівлях через державні програми з підвищення енергоефективності;

- фінансування заходів з енергоефективності у будівлях бюджетних установ, що фінансуються з місцевого бюджету, коштом коштів державного фонду регіонального розвитку;

- *Пільгові кредити та позики міжнародних фінансових установ (Світовий банк, ЄБРР, ЄІБ, НЕФКО, USAID, SIDA, ПРООН тощо) та грантові кошти:*

- фінансування заходів з енергоефективності у будівлях бюджетних установ, що фінансуються з місцевого бюджету;

- *Кошти підприємств:*

Комунальні та приватні підприємства, які здійснюють управління селищною інфраструктурою, інвестуватимуть власні кошти в проєкти з підвищення енергоефективності. Інвестиційні програми можуть фінансуватися коштом амортизаційних відрахувань, виробничих інвестицій з прибутку, позик та інших джерел. У 2016 році НКРЕКП розпочала підготовчу роботу із запровадження системи регулювання тарифів на принципах заохочувального регулювання у сфері комунальних послуг, у тому числі у сфері теплопостачання та у сфері централізованого водопостачання та водовідведення. Передбачається, що тарифи встановлюватимуться на основі довгострокової інвестиційної програми на період від 3 до 5 років та враховуватимуть цільові завдання суб'єктів господарювання щодо скорочення втрат в мережах та зменшення витрат електроенергії для технологічних потреб, а також інвестиції для оновлення систем теплопостачання та

водопостачання і водовідведення. Запровадження заохочувального тарифоутворення дозволить збільшити обсяги інвестицій підприємств у підвищення енергоефективності.

✓ Механізм енергосервісу

9 квітня 2015 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», який передбачає впровадження енергосервісного механізму. Суть цього механізму полягає в тому, що інвестори – енергосервісні компанії (ЕСКО) – реалізують енергоефективні заходи в будівлях бюджетних установ за власний рахунок. Вони беруть на себе фінансові ризики, відповідають за якість виконаних робіт і мають стимул досягати максимальної економії енергоресурсів. Замовник сплачує за надані послуги виключно за рахунок коштів, зекономлених завдяки зниженню витрат на комунальні послуги. Такий підхід дозволяє скоротити споживання енергоресурсів у бюджетній сфері без додаткових витрат з державного або місцевого бюджету.

✓ Програма IQ Energy

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) розробив програму IQ energy з метою підвищення енергоефективності житлового сектору України відповідно до європейських стандартів. У межах цієї ініціативи ЄБРР співпрацює з українськими фінансовими установами, що дозволяє надавати кредити на енергоефективні заходи через кілька вітчизняних банків.

Фінансування доступне для приватних власників житла, як індивідуальних, так і об'єднаних – зокрема для ОСББ, житлових кооперативів та груп співвласників. Окрім фінансової підтримки, програма також пропонує консультації щодо вибору енергоощадного обладнання та технологій.

Для зручності учасників ЄБРР створив два спеціалізовані каталоги: «Перелік прийнятних матеріалів та обладнання» (Каталог Технологій) та «Перелік прийнятних постачальників і монтажних організацій» (Каталог Постачальників).

Учасники програми також можуть отримати грантове відшкодування частини витрат:

- для фізичних осіб – 15-20% від суми інвестицій,
- для ОСББ – 25-35%, залежно від кількості впроваджених енергоефективних рішень.

✓ Програми енергоефективності міжнародних фінансових організацій

Північна екологічна фінансова корпорація (НЕФКО) через Північний фонд екологічного розвитку реалізує в Україні програму «Енергоощадження», яка передбачає надання кредитів для фінансування невеликих проєктів з підвищення енергоефективності в об'єктах соціальної інфраструктури. Йдеться, зокрема, про школи, дитячі садки, лікарні, спортивні комплекси, а також про модернізацію систем вуличного освітлення шляхом заміни ртутних ламп на енергоощадні світильники.

Метою програми є зниження енергоспоживання та скорочення викидів шкідливих речовин, насамперед вуглекислого газу, а також оксидів азоту, сірки та інших забруднювачів. Відповідно до умов, НЕФКО може покривати до 90% вартості інвестиційного проєкту в національній валюті, що робить програму доступною та привабливою для українських громад.

4.2. Основні потенційні внутрішні та зовнішні ризики при виконанні муніципального енергетичного плану

SWOT-АНАЛІЗ

**сильних, слабких сторін, можливостей і загроз
сталого енергетичного розвитку**

Сильні сторони	Слабкі сторони
• Висококваліфікована робоча сила; • Прогресивна, дієва та цілеспрямована місцева влада; • Можливості концентрації політичної волі та потенційні можливості союзу бізнесу та влади для модернізації громади; • Високий потенціал капіталовкладень, потрібних для модернізації, що привабливо для міжнародних фінансових структур; • Високий потенціал енергозбереження.	• Відсутність енергетичної політики громади; • Відсутність інформованості суспільства щодо основних загроз життєзабезпеченню громади; • Значно зношена інженерна інфраструктура, дуже значні втрати палива та енергії; • Відсутність конкуренції в енергопостачанні; • Високий рівень енергоспоживання в бюджетних та житлових будинках; • Довгострокове зростання тарифів на енергоресурси; • Відсутність налагодженої системи енергоменеджменту; • Обмеженість фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів та нестача фінансових ресурсів

	комунальних підприємств для впровадження енергоефективних проєктів.
Можливості	Загрози
• Великі можливості використання альтернативних джерел енергії; • Можливість залучення кредиту від міжнародних фінансових установ; • Високий потенціал економії енергоресурсів в секторі споживачів; • Можливості швидкого переходу до європейських стандартів енергетичного менеджменту; • Наявність попиту усередині громади та навколишніх громад на альтернативні джерела енергії; • Діяльність в Україні проєктів міжнародної технічної допомоги, які підтримуватимуть територіальні громади; • Доступність коштів ЄС та національних фондів; • Розвиток освітньої та просвітницької діяльності.	• Збереження політичної нестабільності; • Відстале та неекономічне регулювання тарифів на енергетичні послуги; • Газова залежність та високі темпи подальшого зростання вартості життя у громаді; • Високі темпи зростання вартості послуг, низькі темпи зростання заробітної платні та можлива інфляція; • Відсутність єдиної регуляторної політики в сфері енергоефективності з боку держави та громади; • Значна залежність регіону від зовнішнього постачання енергоресурсів.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Регуляторні ризики

Станом на сьогодні тарифи на електричну та теплову енергію підлягають суворому регулюванню з боку Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕ). Основна проблема полягає в непрозорості процесу тарифоутворення та відсутності чітких, стабільних методик розрахунку тарифів.

Серед ключових ризиків для енергетичних проєктів – складність прогнозування тарифів і цін на паливно-енергетичні ресурси (ПЕР) у майбутньому. Ще більшу невизначеність створює політика державного субсидування тарифів, що перешкоджає формуванню ринкових умов та ускладнює прийняття інвестиційних рішень для банків і потенційних інвесторів.

Натомість ринкові тарифи, які формуються без адміністративного втручання, є більш прогнозованими й зрозумілими, що значно знижує інвестиційні ризики та сприяє ефективній реалізації енергетичних проєктів.

Юридичні ризики

Законодавча система України перебуває в стані постійного оновлення. Хоча нормативно-правова база активно розвивається, її зміни не завжди відповідають темпам і потребам ринку. Це призводить до непослідовності, суперечностей у правовому полі та створює ризики, які значно менші в умовах більш стабільних і досконалих законодавчих систем європейських країн.

Серед основних ризиків, притаманних українському правовому середовищу, варто відзначити:

- невідповідність та суперечність між законами, указами Президента, постановами уряду та відомчими нормативними актами;
- відсутність чітких роз'яснень або інструкцій з боку судових чи адміністративних органів щодо тлумачення законодавчих норм;
- часті зміни правил гри, що ускладнюють довгострокове планування для бізнесу та інвесторів.

Усе це формує додаткову правову невизначеність, яка є вагомим стримувальним чинником для реалізації інвестиційних проєктів в Україні.

Кредитні ризики

Кредитні операції пов'язані з потенційними ризиками, які необхідно враховувати при прийнятті рішення про видачу кредиту. Підприємства комунальної власності характеризуються негнучкою тарифною політикою, можливою відсутністю в потенційних позичальників кредитної історії, що заважає оцінці ризиків надання кредитів.

Також, можливі низькі показники платоспроможності та внутрішньої ліквідності, труднощі забезпечення ефективного використання коштів, у зв'язку із чим імовірні наступні види кредитних ризиків:

✓ Ризик непогашення кредиту

Існує ймовірність невиконання позичальником умов кредитного договору: повного й своєчасного повернення основної суми боргу, а також виплати відсотків і комісійних. Потрібні додаткові заходи з боку держави та громади з блокування цієї групи ризиків.

✓ Ризик прострочення платежів

Існує ймовірність затримки повернення кредиту й несвоєчасної виплати відсотків. Ризик прострочення платежів може трансформуватися в ризик непогашення.

✓ Ризик забезпечення кредиту

Розглядається при настанні ризику непогашення кредиту й проявляється в недостатності гарантій або доходу, отриманого від реалізації наданого банку забезпечення кредиту, для повного задоволення боргових вимог банку до позичальника.

Кредитні ризики більші, якщо замовниками проєктів є малі та погано капіталізовані компанії з короткою кредитною історією. Малі енергетичні компанії, які тільки починають бізнес, малі міста як замовники проєктів енергоефективності мають досить високі кредитні ризики.

Найбільші ризики енергетичних проєктів є у зменшенні фактичних доходів ніж у порівнянні з проєктними рівнями. Низький коефіцієнт обслуговування боргу може спонукати кредитора відізвати позику.

Кредитори також віддають перевагу перевіреному технічному рішенням, які на підставі комерційно перевірених прецедентів знижують ризики проєктів та документально підтверджують обсяги економії або зниження втрат енергоресурсів.

Управління ризиками

Традиційні механізми управління ризиками включають створення гарантій повернення боргу, контракти «під ключ», страхування ризиків, створення страхових фондів та інше.

4.3. Організація моніторингу

Моніторинг місцевого енергетичного плану проводиться з метою оцінки досягнення визначених цілей сталого енергетичного розвитку та відповідних індикативних показників. Його основними завданнями є забезпечення сталості досягнутих результатів, своєчасне виявлення потреби у внесенні змін до плану задля його вдосконалення, уточнення базового сценарію розвитку та запобігання можливим помилкам або неточностям.

Щорічне проведення моніторингу здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, а також обласними державними адміністраціями, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

До процесу моніторингу можуть долучатися представники зацікавлених сторін у сфері сталого енергетичного розвитку – асоціації, громадські організації, інші юридичні особи (за згодою керівників) та фізичні особи (за їхньою згодою).

За результатами проведення моніторингу виконання місцевого енергетичного плану складається річний звіт про виконання місцевого енергетичного плану. Рішення про затвердження річних звітів приймається селищною радою. Затверджені річні звіти оприлюднюються на офіційному вебсайті громади.

Моніторинг виконання муніципального енергетичного плану включатиме відстеження таких показників:

- ✓ споживання електроенергії кожним сектором окремо, МВт год.;
- ✓ споживання природного газу кожним сектором окремо, 1000 м³.

РОЗДІЛ 5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУ

Основні результати виконання муніципального енергетичного плану Великоберезовицької територіальної громади можна поділити на наступні категорії:

Політичні:

- зниження залежності громади від імпортного природного газу;
- підвищення енергетичної безпеки громади;
- удосконалення системи управління енергоспоживанням в комунальних установах громади.

Економічні:

- зниження платежів на оплату паливно-енергетичних ресурсів у витратній частині бюджету громади;
- стабілізація темпів зростання для всіх категорій споживачів;
- збільшення приватних інвестицій в модернізацію комунальної інфраструктури громади.

Екологічні:

- зниження викидів парникових газів;
- зниження забруднення повітря.

Соціальні:

- покращення якості послуг для споживачів;
- підвищення рівня кліматичного комфорту в громадських та житлових будівлях;
- подовження строку експлуатації будівель громади;
- покращення зовнішнього вигляду громадських та житлових будівель громади
- збільшення кількості робочих місць;
- формування ощадливого відношення споживачів до споживання енергоресурсів.

РОЗДІЛ 6. ПРОЄКТИ СТАЛОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ВЕЛИКОБЕРЕЗОВИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Будівлі бюджетних установ

У будівлях бюджетних установ будуть реалізовані проєкти комплексної термомодернізації, які включатимуть такі заходи:

- проведення енергетичних аудитів будівель із визначенням базового рівня споживання енергоресурсів, питомих показників та пріоритетних заходів з енергоощадження;
- утеплення цокольних приміщень, покрівлі та в разі потреби перекриття даху;
- заміна вікон з дерев'яними рамами на пластикові із високими показниками термічного опору, заміна входних дверей та/або встановлення систем автоматичного закриття;
- покращення термічного опору огорожувальних конструкцій коштом утеплення фасаду мінеральними плитами та покриття декоративного тинькування;
- модернізація інженерних систем будівлі (опалення, вентиляції, гарячого водопостачання тощо), в т.ч. очищення та балансування внутрішньої системи опалення для забезпечення оптимального розподілу теплоносія та зменшення понаднормових витрат теплової енергії, встановлення приладів регулювання температури, відновлення механічної вентиляції в разі потреби тощо;
- реконструкція системи освітлення із використанням світлодіодних світильників та сенсорів руху;
- інші заходи з енергоощадження.

Визначення проєктів не інвестиційного характеру (м'які заходи), що можуть сприяти поліпшенню енергетичного розвитку громади

Основні проєкти неінвестиційного характеру включатимуть:

- запровадження систем енергетичного менеджменту в громаді;
- сприяння реалізації інвестиційних проєктів у сфері енергоефективності;
- інформаційні кампанії для підвищення поінформованості населення про заходи з підвищення енергоефективності;
- навчання представників органів місцевого самоврядування з питань підвищення енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії.

Система енергетичного менеджменту

Розвиток системи енергетичного менеджменту стане ключовою основою для впровадження селищної політики сталого енергетичного розвитку в секторі будівель бюджетних установ, організацій та комунальних підприємств. Така система дозволить здійснювати ефективний моніторинг, контроль та звітність у сфері енергоспоживання, спираючись на електронні бази даних щодо об'єктів, обсягів споживання енергії та чинників, які на нього впливають.

Система енергоменеджменту охоплюватиме управління використанням паливно-енергетичних ресурсів у бюджетних будівлях і спорудах. За рахунок впровадження ефективного енергетичного моніторингу передбачається досягнення економії енергоресурсів у межах 5-15%.

Серед першочергових завдань – створення електронних баз даних, які міститимуть інформацію про енергоспоживання, обсяги та якість наданих послуг. Це дозволить формувати реальні баланси споживання енергоресурсів та води по окремих об'єктах, галузях і всій громаді, а також відстежувати зміну показників у результаті реалізації ресурсозберігаючих заходів і дій енергоменеджерів.

На початковому етапі доцільно використовувати щомісячні рахунки за енергоносії та кліматичні дані гідрометеостанцій. У майбутньому основними джерелами інформації мають стати дані з приладів обліку та заміри параметрів комфорту безпосередньо на об'єктах.

Окрім бюджетної сфери, планується створення локальних систем енергоменеджменту на всіх комунальних підприємствах. Головний енергоменеджер відповідатиме за оптимізацію витрат на енергоресурси та контроль якості енергетичних послуг.

Упровадження такої системи сприятиме щоденному контролю за споживанням енергії, впровадженню маловитратних енергозберігаючих заходів, визначенню пріоритетних об'єктів для термомодернізації та залученню фінансування від міжнародних фінансових інституцій для реалізації проєктів з енергоефективності.

Сприяння реалізації інвестиційних проєктів

Місцева влада активно сприятиме залученню інвестицій у сферу енергоефективності, забезпечуючи доступ до повної та актуальної інформації щодо перспективних проєктів, доступних земельних ділянок і процедур проходження дозвільних етапів.

Інвестиційні пропозиції щодо проєктів з підвищення енергоефективності публікуватимуться на єдиному інформаційному

інвестиційному порталі, що створить прозорий канал для комунікації з потенційними інвесторами.

Також передбачено створення бази даних об'єктів, придатних для реалізації енергоефективних проєктів із залученням приватного капіталу через механізм енергосервісу (ESCO). Інформація про ці об'єкти буде включена до спеціальної інформаційної бази потенційних енергосервісних проєктів, яку розробляє Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності).

Такий підхід дозволить структурувати інвестиційні можливості, підвищити їхню відкритість і привабливість, а також стимулювати реалізацію сучасних енергозберігаючих технологій на місцевому рівні.

Інформування населення

Заходи з інформування населення будуть невід'ємною частиною проєктів з покращення ефективності використання енергетичних ресурсів у всіх секторах.

Інформаційні кампанії включатимуть:

- проведення тематичних занять в закладах дошкільної та загальної середньої освіти громади;
- проведення конференцій, семінарів, конкурсів та інших екологічних заходів;
- проведення природоохоронних акцій серед мешканців громади.

Основні тематичні напрями заходів з інформування населення включатимуть енергозбереження та ресурсозбереження в побуті, заходи з енергоефективності в будівлях та можливості їх фінансування, використання відновлюваних джерел енергії, роздільний збір відходів, тощо. Поведінкові зміни можуть забезпечити значну економію електроенергії та теплової енергії в будівлях домогосподарств та бюджетних установ.

Навчання

Фахівці, залучені до реалізації Муніципального енергетичного плану, проходитимуть навчання з енергетичного менеджменту, підготовки та оцінки заходів з підвищення енергоефективності, розвитку відновлюваної енергетики, а також із написання проєктних заявок відповідно до вимог міжнародних фінансових організацій та донорів.

Місцева влада підтримуватиме участь енергоменеджера громади та інших спеціалістів у програмах підвищення кваліфікації, професійних семінарах, тренінгах, вебінарах та інших освітніх заходах. Крім того, передбачається активне співробітництво з іншими громадами й участь у

міжнародних програмах обміну досвідом для вивчення успішних практик реалізації проєктів з енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії.

Завдяки опануванню методик оцінки, аналізу та планування енергоспоживання, а також навичкам розробки енергоощадних проєктів з урахуванням технічних, економічних, фінансових та адміністративних аспектів, фахівці селищної ради підвищать свою професійну компетентність і зможуть самостійно ухвалювати ефективні рішення у сфері енергозбереження.

**ЗАХОДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУ
ВЕЛИКОБЕРЕЗОВИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Назва заходу	Зміст заходів	Термін виконання, роки	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтований обсяг фінансування, тис. грн.	Очікуваний результат
Впровадження енергозберігаючого освітлення в бюджетних закладах	Заміна ламп на енергоощадні	2026-2030	Відділ комунальної власності, містобудування та архітектури, житлово-комунального господарства та благоустрою	Селищний бюджет	300	Зниження використання електроенергії в бюджетних закладах
Капітальний ремонт спортивного залу із заміною системи опалення КЗ Острівський ліцей для реалізації «Програми енергоефективності та енергозбереження в комунальних закладах освіти, медицини, культури, спорту та адмінбудівлях	Заміна системи опалення, встановлення рекуператорів	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет	1000	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів

Великобerezовицької територіальної громади на 2023-2025 роки»						
Капітальний ремонт будівлі дитячого садка «Кобзарик» з утепленням фасаду в смт. В. Березовиця	Утеплення стін та горища плитами з мінеральної вати, заміна склопакетів на енергоефективні, часткова заміна системи опалення, встановлення ІТП.	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет, кошти ЄІБ	21553,998	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів
Капітальний ремонт будівлі дитячого дошкільного закладу та благоустрою території за адресою: с. Петриків, вул. Січових Стрільців, №2а, для реалізації «Програми енергоефективності та енергозбереження в комунальних закладах освіти, медицини, культури, спорту та адміністративних будівлях Великобerezовицької територіальної громади на 2023 - 2025 роки»	Утеплення стін та горища плитами з мінеральної вати, встановлення енергозберігаючих склопакетів, встановлення сучасної, енергоощадної системи опалення.	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет	10868,141	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів

Капітальний ремонт із застосуванням енергозберігаючих технологій КЗ Буцнівської ЗОШ I-III ступенів	Утеплення стін плитами з мінеральної вати	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет, грантові кошти	1400	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів
Реконструкція приміщення із застосуванням енергозберігаючих технологій КЗ Мишковицький ліцей	Утеплення стін плитами з мінеральної вати, заміна склопакетів на енергоефективні, заміна системи опалення, встановлення ІТП.	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет, грантові кошти	34450	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів
Капітальний ремонт із застосуванням енергозберігаючих технологій КЗ Острівський ліцей	Утеплення стін плитами з мінеральної вати, заміна склопакетів на енергоефективні, заміна системи опалення, встановлення ІТП.	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет, грантові кошти	25000	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів
Капітальний ремонт із застосуванням енергозберігаючих технологій дошкільного навчального закладу ясла-садок с. Настасів	Утеплення стін плитами з мінеральної вати	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет, грантові кошти	2600	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів

Капітальний ремонт будівлі дитячого садка «Дивосвіт» з утепленням фасаду в с. Мишковичі	Утеплення стін плитами з мінеральної вати	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет, грантові кошти	7000	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів
Переведення муніципальних будівель на альтернативні види палива	Придбання котлів з використанням різних видів палива та енергії (за винятком природного газу) для комунальних закладів селищної ради	2026-2030	Відділ комунальної власності, містобудування та архітектури, житлово-комунального господарства та благоустрою	Селищний бюджет	2000	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів
Переведення закладів освіти на альтернативні види палива	Придбання котлів з використанням різних видів палива та енергії (за винятком природного газу) для комунальних закладів освіти	2026-2030	Відділ освіти	Селищний бюджет	2000	Сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів
Впровадження енергозберігаючих заходів в приватних помешканнях	Заміна ламп розжарювання на енергозберігаючі на сходових клітинах та у власних приміщеннях	2026-2030	Виконавчий комітет селищної ради	Приватні кошти	1000	Зменшення використання електроенергії

	мешканців будинків і квартир					
Часткова термомодернізація житлових будівель	Утеплення фасаду, даху, цоколю, заміна вікон та дверей, встановлення ІТП, промивка, заміна вікон на сходових клітинах, відновлення теплової ізоляції трубопроводів, ремонт покрівель, заходи з санації інженерних мереж	2026-2030	Виконавчий комітет селищної ради	Приватні кошти	24000	Зменшення використання енергетичних ресурсів
Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери Великоберезовицької селищної ради	Проведення енергетичного аудиту, сертифікації енергетичної ефективності будівель бюджетних установ	2026-2030	Виконавчий комітет селищної ради	Селищний бюджет, грантові кошти	6000	Забезпечення енергозбереження та формування енергоефективного середовища
Використання сонячної енергетики	Встановлення приватних сонячних електричних станцій	2026-2030	Виконавчий комітет селищної ради	Приватні кошти	80000	Заміщення використання енергетичних ресурсів ВДЕ

М'які просвітницькі заходи	Проведення різноманітних тренінгів, навчань, виготовлення спеціалізованої літератури	2026-2030	Виконавчий комітет селищної ради	Селищний бюджет, грантові кошти	2100	Набуття знань в сфері енергоменеджменту та економії енергоресурсів. Скорочення використання енергії від упровадження інформаційно просвітницьких заходів.
Запровадження системи енергоменеджменту для покращення енергетичної політики громади	Удосконалення системи енергоменеджменту, встановлення лімітів споживання ПЕР, закупівля програмного забезпечення, навчання персоналу	2026-2030	Виконавчий комітет селищної ради	Селищний бюджет, грантові кошти	500	Зменшення використання енергетичних ресурсів